

ตัวแบบการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

A Model of Public Preparation to the Digital Economy: A Case Study of Ayothaya Town Municipality, Ayutthaya Province

บทความวิจัย

จิระศักดิ์ ธรรมนิทา^๑

Jerasak Thamnithar^๑

วศิณ ชูประยูร^๒

Vasin Chooprayoon^๒

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวแบบการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรผู้พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๙๒ คน ลักษณะคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต ๗ ระดับ ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบสมมติฐานทำให้ได้ตัวแบบการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนที่ประกอบด้วย ๗ ปัจจัย คือ ๑) การเข้าถึงเนื้อหาความรู้ด้วยเครื่องมือค้นหา ๒) การบรรยาย/ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้งานสมาร์ตโฟนเบื้องต้น ๓) การมีทักษะการตั้งคำถามเพื่อส่งต่อเนื้อหาใด ๆ ผ่านสื่อสังคมอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคม ๔) การมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ปลอดภัยตามกฎหมายและมารยาท ๕) การแสดงความคิดเห็นในเวทีสัมมนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ๖) การเข้าถึงข้อมูลศูนย์กลางบริการภาครัฐสำหรับประชาชน และ ๗) การใช้งานสมาร์ตโฟนเบื้องต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลค่อนข้างมากต่อแนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลโดยมีขนาดอิทธิพลค่อนข้างสูง ($R^2=0.75$)

คำสำคัญ: เศรษฐกิจดิจิทัล, การเตรียมความพร้อมภาคประชาชน, จ.พระนครศรีอยุธยา

^{๑-๒} หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

Information Technology Management College of Information and Communication Technology, Rangsit University

^๑ E-mail: jerask.t57@rsu.ac.th

^๒ E-mail: vasin@rsu.ac.th

Abstract

This research aimed to develop a model of public preparation to the digital economy. Questionnaires were used as research tools gathering data from 392 citizens living in Ayothaya-Municipal area, Ayutthaya province. The questions in the questionnaire were 7-level Likert Scale. The multiple regression statistic was applied to test hypotheses. The test resulted the public preparation model which composed of 7 factors: 1) knowledgeable content access via search engines, 2) lecture/workshop on basic use of smart phones, 3) questioning skill in order to share any contents via social media cautiously and accountably, 4) sufficient knowledge of using secure digital technology in accordance with rules and etiquette, 5) seminar on digital technology for economic development, 6) access to central government service information for the public, and 7) basic use of smartphones. The factors highly influence the public preparation for the digital economy ($R^2=.75$).

Keywords: Digital Economy, Public Preparation, Ayutthaya Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พัฒนาการอย่างก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นกลไกขับเคลื่อนขีดความสามารถในการแข่งขันของชาติ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปประเทศและ

เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่จะผลักดันและขับเคลื่อนให้ก้าวสู่ความเป็นเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างประสบผลสำเร็จ รัฐบาลจึงมีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๘ ให้จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแทนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจการดำเนินชีวิตของประชาชนและการดำเนินงานของภาครัฐในแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มี ๓ ยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชน คือ ๑) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับ ๒) การสร้างความเท่าเทียมเชิงคุณภาพในสังคมได้อย่างทั่วถึง และ ๓) พัฒนาประชาชนให้มีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๕๕๙) ซึ่งเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวในการพัฒนาประเทศและคุณภาพพลเมืองสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล

จากรายงานการวิเคราะห์ระดับความมีประสิทธิภาพการแข่งขันในตลาดค้าปลีกบริการอินเทอร์เน็ตประจำปี พ.ศ.๒๕๕๙ ระบุว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารดิจิทัลของประเทศไทยมีจุดอ่อนในการแพร่กระจายการเข้าถึง ส่งผลให้การใช้งานที่มีระดับต่ำ ดังจะเห็นได้จากการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของประชาชนไทยที่มีจำนวนครัวเรือนเพียงร้อยละ ๓๑.๐๔ หรือประชากรเพียงร้อยละ ๙.๔๘ ของประชากรทั้งหมดที่เข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ (สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม, ๒๕๕๙) แม้ว่าอัตราการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่จะมีมากพอสมควรคือ ร้อยละ ๗๓.๕ ของประชากร หากพิจารณาถึงการเข้าถึงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในมิติของพื้นที่พบว่า ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะระดับหมู่บ้านมีหมู่บ้านประมาณร้อยละ ๕๓ จากจำนวน ๗๔,๙๖๕ หมู่บ้าน ที่สามารถเข้าถึงบริการ

อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่วนที่เหลือเป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล ซึ่งยังขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่เพียงพอ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๕๕๙) ขณะเดียวกัน การเข้าถึงเนื้อหาในรูปแบบสื่อดิจิทัลที่ยังไม่สอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการของคนในประเทศ ยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเนื้อหา (Content-Divide) ความเหลื่อมล้ำดิจิทัล (Digital Divide) เนื้อหาที่สำคัญที่ยังขาดไป อาทิ สื่อการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพและสื่อที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในระดับท้องถิ่นทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน ส่วนการใช้งานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ในภาคธุรกิจยังไม่สูงมากนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจ SMEs จากการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานประกอบการ พ.ศ.๒๕๕๙ พบว่า ธุรกิจ SMEs (ขนาดการจ้างงาน ๑-๑๐ คน) มีการใช้คอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ ๒๖.๙ และมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ ๒๔.๒ ขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่มีการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตมากถึงร้อยละ ๙๙.๖ และร้อยละ ๙๙.๑ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาการขายสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ตพบว่า ธุรกิจ SMEs มีการขายสินค้าออนไลน์เพียงร้อยละ ๒.๖ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ธุรกิจ SMEs ตลอดจนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มธุรกิจส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เข้าสู่ระบบการค้าดิจิทัลเพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาด และยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของไทยให้เข้มแข็ง (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

การพัฒนาความพร้อมภาคประชาชนนี้ในระยะแรก รัฐบาลได้ลงทุนบริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะความเร็วสูง ไปยังหมู่บ้านทั่วประเทศ เสริมสร้างให้ประชาชนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรับผิดชอบ ส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

และวิสาหกิจชุมชนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และเตรียมผู้ประกอบการใหม่ (Startup) ให้มีความรู้ ทักษะ การบริหารจัดการและการวางแผนธุรกิจ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการทางธุรกิจ อาทิ การขายสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การผลิตเนื้อหาดิจิทัล อีกทั้งให้บริการประชาชน ณ จุดเดียว (One Stop Service)

เทศบาลเมืองอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีทำเลที่ตั้งเอื้ออำนวยต่อการคมนาคมเชื่อมโยงไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ และเป็นแหล่งรวมศูนย์การค้าและพืชผลทางการเกษตร ประชาชนเข้าถึงเนื้อหาการบริการเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการสื่อสารได้สะดวกรวดเร็ว จากการศึกษา นำร่องด้วยการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยาพบว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น และเมื่อแบ่งกลุ่มผู้ใช้ตามทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของ Rogers (2003) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มรับรู้ช้า รองลงมาเป็นกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงานที่ปรับตัวยอมรับเทคโนโลยีดิจิทัล และกลุ่มล่าหลังซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ คนยากจน และผู้ที่มีการศึกษาน้อย คนในกลุ่มนี้มีขนาดทักษะการใช้อุปกรณ์และทักษะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในโลกดิจิทัลและจะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลก็ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันและจำเป็นต้องใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอุปกรณ์พกพา เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ และแท็บเล็ตเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างจังหวัดในเขตปริมณฑล กับจังหวัดที่ผู้วิจัยศึกษา Mec Global (2018) ได้สำรวจข้อมูลในประเทศไทยพบว่า กลุ่มผู้อาศัยอยู่ในเขตเมือง มีปริมาณการบริโภคสื่อทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ สื่อดิจิทัล และมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า/บริการ มากกว่ากลุ่มผู้อาศัยนอกเขตเมืองสอดคล้องกับผลสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.๒๕๖๐ พบว่า กลุ่มผู้ใช้ในเขตเมืองมีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล

ที่ดีกว่ากลุ่มผู้อาศัยในเขตนอกเมือง โดยที่ผ่านมา ได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชนขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นจำนวน ๑,๙๘๐ แห่ง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ช่วยลดช่องว่างเพิ่มโอกาสและช่องทางการเข้าถึงสารสนเทศ ให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ตามศูนย์ฯ เหล่านี้ยังไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ และยังคงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น ประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเตรียมตนเองด้วยการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะดิจิทัลเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการคิด วิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาในสื่อสังคม เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องสร้างความเท่าเทียมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยกลไกที่จะพัฒนาภาคประชาชนให้มีความพร้อม ก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพของตนเองด้วยความ เป็นมาและสภาพปัญหาที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัย จึงประสงค์ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อม ภาคประชาชน เพื่อให้ได้ตัวแบบที่เหมาะสมในการเตรียม ตนเองของประชาชนเหล่านั้นเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ด้วยการศึกษผ่านมุมมองภาคประชาชนในเขตเทศบาล เมืองอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ก) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมภาค ประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลกรณีศึกษาเทศบาล เมืองอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ ข) พัฒนา ตัวแบบ (Model) การเตรียมความพร้อมภาคประชาชน

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล

Tapscott (1995) อธิบายความหมายของเศรษฐกิจ ดิจิทัล หรือ Digital Economy ว่าเป็นวิธีการที่อินเทอร์เน็ต

จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจซึ่ง Mesenbourg (2001) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่ามี ๓ องค์ประกอบหลักใน แนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัล คือ ๑) โครงสร้างพื้นฐานธุรกิจ อิเล็กทรอนิกส์ (ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ โทรคมนาคม เครือข่าย ทุนมนุษย์ ฯลฯ) ๒) ธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ (วิธีดำเนินการ ทางธุรกิจ กระบวนการเชิงองค์การบนพื้นฐานเครือข่ายที่มี คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง) และ ๓) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (การค้าขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต) Fournier (2014) อธิบายว่า ในยุคเศรษฐกิจใหม่นี้ เครือข่ายดิจิทัลและ โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารเป็นเวทีระดับโลกที่ผู้คน และองค์กรวางแผนยุทธศาสตร์ สื่อสารได้ตอบพร้อมมือ และค้นหาสารสนเทศจึงอาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจดิจิทัล เป็นสาขาหนึ่งของการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งศึกษา เกี่ยวกับสินค้าที่ไม่มีตัวตนและมีต้นทุนเป็นศูนย์ (Zero Marginal Cost Intangible Goods) บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ดี การที่ประเทศ ประเทศหนึ่งจะก้าวเข้าสู่ ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลสมบูรณ์ได้นั้น ความพร้อมของประชาชน ในชาติถือเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญอย่างหนึ่ง คณะ กรรมการยุโรป (European Commission [EC], 2017) กำหนดไว้ว่าระดับความเป็นดิจิทัลนั้นมี ๕ ด้าน และหนึ่งใน นั้นคือ ทุนมนุษย์ และตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ทักษะการใช้ ประโยชน์จากสังคมดิจิทัล ประกอบด้วย ก) ทักษะพื้นฐาน ของบุคคลในการใช้งานระบบออนไลน์และการบริโภคสินค้า ยุคดิจิทัล และ ข) ทักษะขั้นสูงในการใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มผลิตผลและสร้างการเจริญเติบโต ในระบบเศรษฐกิจ ในงานวิจัยก่อนหน้านี้นี้ชี้ว่าทักษะและ ความรู้ที่จำเป็น ได้แก่ การรู้ความต้องการสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ทักษะการกำหนด คำค้นและภาษาที่ใช้ในการสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตีความและทำความเข้าใจการจัดระบบและใช้ประโยชน์ จากสารสนเทศตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ Bowles (2013)

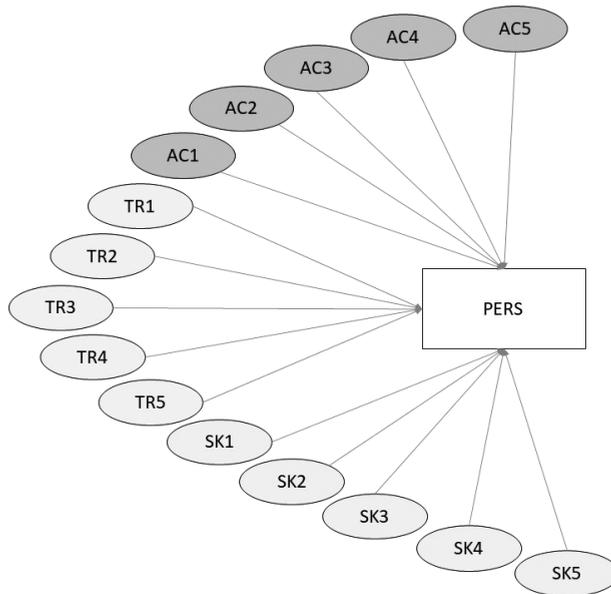
ได้แบ่งระดับการรู้ดิจิทัลและทักษะอิเล็กทรอนิกส์ เป็น ๓ ระดับ คือ ๑) ระดับพื้นฐาน (การรู้ดิจิทัล การใช้เพื่อการปฏิบัติงาน การใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้ที่บ้าน) ๒) ระดับสูง (อาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร [ICT] บทบาททางวิชาชีพที่ต้องใช้ ICT) และ ๓) ระดับยุทธศาสตร์ (การยอมรับ และใช้ ICT ในเชิงยุทธศาสตร์ทั้งในระดับภูมิภาค อุตสาหกรรม และองค์กร) นอกจากนี้ Pask & Saunders (2004) and Van Dijk & Hacker (2003) ได้จำแนก “ทักษะดิจิทัล” เป็น ๓ ประเภท คือ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะสารสนเทศ และทักษะเชิงกลยุทธ์

จากทักษะที่จำเป็นต้องมีดังกล่าวแล้วข้างต้น ประชาชนจึงต้องเตรียมตนเอง อีกทั้งภาครัฐและภาคส่วน

ที่เกี่ยวข้องก็จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนด้วยเช่นกัน ในการเตรียมพร้อมนั้นกระทำได้ใน ๓ มุมมอง ได้แก่ ๑) การใช้ เป็นทักษะทางเทคนิคในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เทคนิคการใช้เว็บเบราว์เซอร์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การใช้โปรแกรมค้นหา (Search Engine) และฐานข้อมูลออนไลน์ ๒) การเข้าใจ เป็นทักษะการเข้าใจบริบทและประเมินสื่อดิจิทัล และ ๓) การสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการผลิตเนื้อหาและการสื่อสารผ่านเครื่องมือดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น การสร้างบล็อกการใช้ข้อมูล/รูปภาพ/วิดีโอทัศน์ร่วมกันผ่านสื่อสังคม (Media Smarts, 2015)

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ ๑

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ ๑ กรอบการวิจัย

จากกรอบการวิจัยในภาพที่ ๑ ประกอบด้วยตัวแปร ๒ ประเภท คือ

๑) ตัวแปรพยากรณ์ มี ๓ กลุ่มตัวแปรย่อย ดังนี้

ก) การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

TR1 หมายถึง การประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

TR2 หมายถึง การรับฟังคำบรรยาย/ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้งานสมาร์ตโฟนเบื้องต้น

TR3 หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในเวทีสัมมนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

TR4 หมายถึง การศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สมาร์ตโฟน ร่วมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการทำธุรกิจ

TR5 หมายถึง การถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมให้แก่สมาชิกในครอบครัว

ข) การเตรียมทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

SK1 หมายถึง การใช้งานสมาร์ตโฟนเบื้องต้น เช่น พิมพ์ข้อความ กล้องถ่ายรูป/วิดีโอ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

SK2 หมายถึง การติดตั้ง/ปรับปรุง/ลงทะเบียนใช้งานแอปพลิเคชัน และเทคนิคการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

SK3 หมายถึง การใช้สมาร์ตโฟนในการสั่งซื้อสินค้าและทำธุรกรรมการเงินออนไลน์

SK4 หมายถึง การสร้างแฟนเพจสำหรับร้านค้าบนเฟซบุ๊ก, การใช้แอปพลิเคชันไลน์โฆษณาสินค้า

SK5 หมายถึง การมีทักษะการตั้งคำถามเพื่อส่งต่อเนื้อหาใด ๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

ค) การเตรียม การเข้าถึงสารสนเทศและความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

AC1 หมายถึง การสมัครสมาชิกและการใช้งานบัญชีอีเมลด้วยตนเอง

AC2 หมายถึง การเข้าถึงเนื้อหาความรู้ด้วยโปรแกรมค้นหา เช่น กูเกิล

AC3 หมายถึง การเข้าถึงข้อมูลศูนย์กลางบริการภาครัฐสำหรับประชาชน เช่น ข้อมูลจัดตั้งธุรกิจ, ข้อมูลเปิดภาครัฐ, การชำระภาษีออนไลน์

AC4 หมายถึง การใช้ความรู้ที่มีพัฒนาและสร้างสรรค์กิจกรรมทางธุรกิจ เช่น การเป็นเจ้าของธุรกิจใหม่, ธุรกิจ SMEs, วิสาหกิจชุมชน, การขายสินค้าออนไลน์

AC5 หมายถึง การมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ปลอดภัยตามกฎหมายและมารยาท เช่น การไม่เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต, การใช้ไวไฟฟรีโดยไม่เข้ารหัส, การเผยแพร่รูปภาพสู่สาธารณะ

๒) ตัวแปรเกณฑ์ ประกอบด้วย ๑๕ ตัวแปรย่อยที่เป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนใช้อักษรย่อ PERS แทนตัวแปรทั้งหมดในกลุ่มนี้

๑) จัดฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อดำเนินการทางธุรกิจให้แก่ประชาชนในแต่ละชุมชน

๒) เข้าถึงพื้นที่ เพื่อสำรวจความคิดเห็นความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

๓) จัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ ที่สั้น กระชับ และง่ายต่อการเข้าใจ เช่น ทำในรูปแบบแผ่นพับ โปสเตอร์ หรืออินโฟกราฟิก

๔) จัดทำคู่มืออย่างง่ายในการใช้โปรแกรมค้นหาเพื่อให้ภาคประชาชนสามารถใช้ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

๕) ร่วมมือกับสถานศึกษาในชุมชนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้โปรแกรมสื่อสังคมพื้นฐานแก่ภาคประชาชน เช่น การใช้เฟซบุ๊ก/ไลน์ ในการทำกิจกรรมทางธุรกิจออนไลน์

๖) ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประเภทฟรีไวไฟให้ครอบคลุมทั้งชุมชน

๗) แจกคู่มือส่วนลต่ออย่างต่อเนื่องให้แก่ประชาชนในการซื้อสินค้าดิจิทัลในราคาถูกได้สินค้าคุณภาพดี

๘) จัดทำสื่อทุกชนิดเพื่อรณรงค์ให้ภาคประชาชนเข้าใจอย่างถูกต้อง และหันมาทำธุรกรรมการเงินแบบไร้เงินสด (พร้อมเพย์)

๙) กำหนดให้ประชาชนทุกคนใช้หมายเลขประจำตัวประชาชนแทนการสำเนาเอกสารต่าง ๆ

๑๐) บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

๑๑) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

๑๒) หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานต้องบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

๑๓) ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เพื่อลงทุนทำธุรกิจตั้งต้น (สตาร์ทอัพ) โดยรัฐเป็นผู้ค้ำประกัน

๑๔) ให้ การศึกษาระยะสั้นในรูปแบบประกาศนียบัตร แก่ประชาชนในการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อให้สามารถกู้ยืมเงินหรือรับการร่วมลงทุนกับสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๕) ตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ กำกับดูแลการทำธุรกิจของภาคประชาชนอย่างมีธรรมาภิบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ ปัจจัยการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ประกอบด้วย การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล การเตรียมทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการเตรียมการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล จำนวนรวม ๑๕ ข้อ และตอนที่ ๓ แนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล จำนวน ๑๕ ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๗ ระดับ ตามรูปแบบ Likert (1932) เพื่อเป็นการกระจายข้อมูลไม่ให้เกาะกลุ่ม สามารถกระจายความคิดเห็นได้ละเอียดมากยิ่งขึ้นสำหรับการพิจารณาใช้หลักเกณฑ์กำหนดคะแนนเฉลี่ยตามการแบ่งอันตรายภาคชั้น ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, ๒๕๔๔)

$$\text{พิสัย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{๗}$$

$$= \frac{๗ - ๑}{๗} = ๐.๘๖$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยนำมากำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชน เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล โดยการตีความคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงการตีความคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชน

ช่วงระดับคะแนน	แปลความหมาย
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอยุธยามีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลอยู่ในระดับ	
๑.๐๐-๑.๘๖	น้อยที่สุด
๑.๘๗-๒.๗๒	ระดับน้อย
๒.๗๓-๓.๕๗	ค่อนข้างน้อย
๓.๕๘-๔.๔๓	ปานกลาง
๔.๔๔-๕.๒๙	ค่อนข้างมาก
๕.๓๐-๖.๑๕	มาก
๖.๑๖-๗.๐๐	มากที่สุด

ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามทั้งในด้านความเที่ยงเชิงเนื้อหาและโครงสร้างโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน เป็นผู้ประเมินความเที่ยงดังกล่าว จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการประเมินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence-IOC) ได้ค่าดัชนีสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ .๙๒ ซึ่งมีค่า .๕๐ อันเป็นค่ามาตรฐานที่ยอมรับได้ (Rovinelli & Hambleton 1977) แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงทั้งในเชิงโครงสร้างและในเชิงเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับตัวอย่างคือ ประชาชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและพักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองโยธยา ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างของงานวิจัยนี้ จำนวน ๓๐ คน แล้วนำคำตอบไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นหรือสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ด้วยวิธีการของ Cronbach (1951) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .๙๔ ซึ่งเป็นค่าระหว่าง .๗๑-๑.๐๐ แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นระดับสูง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ (Garrett, 1979)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ว่า

การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล การเตรียมทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการเตรียมการเข้าถึงสารสนเทศ/ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนที่แน่นอนคือ ๒๐,๐๓๕ คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๙) ผู้วิจัยจึงใช้สูตร Yamane (1973) ในการคำนวณขนาดตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ ๓๙๒ คน ณ ระดับความเชื่อมั่น $๙๕\pm ๕\%$ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ไปที่ประชาชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

และพักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองโยธยา โดยเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองร่วมกับการใช้ Google Form โดยไฮเปอร์ลิงก์ไว้ที่เว็บเพจและแฟนเพจต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงสื่อสังคมกันในเขตเทศบาลโยธยา อาทิ ประชาชนอยุธยา แฟนเพจกลุ่มชาวอยุธยารักบ้านเกิดและชมรมเรือท่องเที่ยวอยุธยา ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๙๒ ชุด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามทีละชุดเพื่อดูคุณภาพการตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อจึงสามารถนำไปประมวลผลด้วยเทคนิคทางสถิติได้

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ว่า

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์อิทธิพลของ ก) การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล ข) การเตรียมทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ ค) การเตรียมการเข้าถึงสารสนเทศ/ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลต่อการเตรียมความพร้อมภาคประชาชน

เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อพัฒนาตัวแบบ (สมการ) การเตรียมความพร้อมดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธี Stepwise ในการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าสมการ วิธีนี้จะกำจัดตัวแปรพยากรณ์บางตัวออกจากสมการได้ หากพบว่าตัวแปรพยากรณ์ตัวนั้นไม่ได้ส่งผลให้ขนาดอิทธิพลหรือค่า R^2 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในขั้นตอนการทดสอบ ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับ คือ

๑) ทดสอบความสัมพันธ์ภายในของข้อมูล (Auto-correlation) ด้วยสถิติทดสอบ Durwin-Watson (d) ได้ค่า $d = ๑.๙๒๓$ อยู่ในช่วง $๑.๕-๒.๕$ แสดงว่า ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ๒) ทดสอบสภาวะร่วมของตัวแปรพหุการณ (Multicollinearity) ด้วยสถิติทดสอบ Eigen ได้ค่า Eigen ของตัวแปรพหุการณ ๗ ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการ อยู่ระหว่าง $.๐๑๑-๐.๐๔๘$ ซึ่งน้อยกว่า ๑๐ จึงสรุปได้ว่าทั้ง ๗ ตัวแปรดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่มีสภาวะร่วม ๓) ทดสอบความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพหุการณ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐ ๔) ทดสอบความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพหุการณ และพบว่ามีความแปรปรวนคงที่ ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบทั้ง ๔ ขั้นตอน บรรลุตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์พหุคุณ (ยูทอ ไกยวรรณ, ๒๕๕๗) จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ถดถอยพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน เพื่อศึกษาว่าปัจจัยหรือตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือเป็นการพหุการณค่าของตัวแปร

ตาม (กัลยา วานิชย์บัญชา, ๒๕๕๗) โดยสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้ (นพพร ณะชัยพันธ์, ๒๕๕๗)

$$\hat{Y} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k$$

เมื่อ $\hat{Y}$ = ตัวแปรตาม Y ที่ได้จากการทำนายของตัวแปรอิสระ X_i โดยที่ $i = 1, \dots, k$

β_0 = ค่าคงที่

β_i = สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ X_i โดยที่ $i = 1, \dots, k$

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการ Stepwise เพราะวิธีนี้ จะทดสอบตัวแปรพหุการณที่นำเข้าสู่สมการทุกครั้งที่มีกรนำตัวแปรใหม่เข้าไปในสมการ หมายความว่าตัวแปรพหุการณบางตัวที่เข้าไปในสมการแล้วก็สามารถถูกขจัดออกจากสมการได้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, ๒๕๕๔) หากพบว่าตัวแปรพหุการณตัวนั้นไม่ได้ส่งผลให้ค่า R^2 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่ได้มีส่วนทำให้การพหุการณต่อตัวแปรเกณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, ๒๕๕๓) ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ผลลัพธ์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคุณเพื่อพหุการณอิทธิพลของการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล การเตรียมทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการเตรียมการเข้าถึงสารสนเทศ/ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล ต่อการเตรียมพร้อมภาคประชาชน (PERS)

ตัวแปรอิทธิพล	b	S.E.	β	t	p-value
AC5	.122	.040	.136	3.011	.003
TR2	.157	.034	.192	4.615	.000
AC2	.185	.038	.199	4.814	.000
SK5	.153	.038	.172	4.074	.000
TR3	.113	.035	.135	3.205	.001
SK1	.098	.036	.106	2.712	.007
AC3	.102	.040	.114	2.553	.011

ค่าคงที่ = .357; $SE_{est} = \pm .571$
 $R = .869$; $R^2 = .754$; $F = 165.514$; $p\text{-value} = .000$

จากตารางที่ ๑ ค่าสถิติทดสอบ $F = 165.514$; $p\text{-value} = .000$ บ่งชี้ว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง ๗ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรเกณฑ์ (PERS) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ที่อยู่ในสมการ ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) และค่าแสดงค่าความคลาดเคลื่อนของคะแนนดิบของสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\widehat{PERS} = .357 + .122(AC5) + .157(TR2) + .185(AC2) + .153(SK5) + .113(TR3) + .098(SK1) + .102(AC3)$$

(S.E.) มีการกระจายน้อยแสดงว่ามีความแม่นยำหรือเชื่อถือระดับสูงค่า $R = .869$ และ $R^2 = .754$ อธิบายได้ว่า ตัวแปร AC5, TR2, AC2, SK5, TR3, SK1 และ AC3 สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปร PERS ได้ร้อยละ ๗๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($p\text{-value} = .000$) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .๕๗๑$ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง ๗ พบว่า

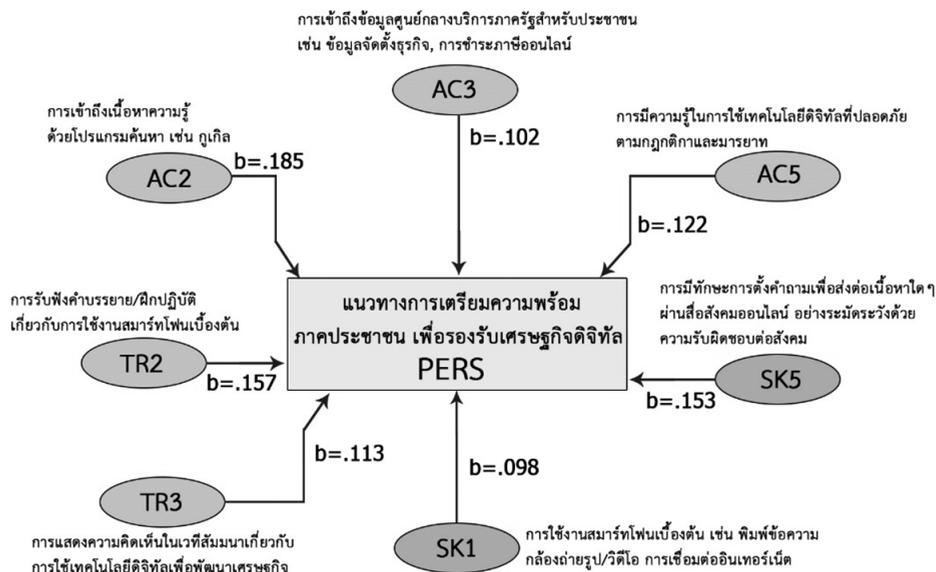
AC2 สามารถพยากรณ์ PERS ได้สูงสุด สมการ (ตัวแบบ) การเตรียมความพร้อมภาคประชาชน เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทั้ง ๗ เข้าสู่สมการ เป็นดังนี้

จากสมการอธิบายได้ว่าเมื่อปัจจัยการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ปัจจัยทั้ง ๗ ด้าน มีค่าเป็น ๐ จะมีการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับ

เศรษฐกิจดิจิทัล (PERS) ที่ระดับ .๓๕๗ หน่วย เมื่อ AC5, TR2, AC2, SK5, TR3, SK1 และ AC3 เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้การเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลเพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกันที่ระดับ .๑๒๒, .๑๕๗, .๑๘๕, .๑๕๓, .๑๑๓, .๐๙๘ และ . ๑๐๒ หน่วย ตามลำดับตัวแปรในสมการ ดังภาพที่ ๒

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

จากตัวแบบ (สมการ) ข้างต้น ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์เป็นแผนภาพ ภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒ แผนภาพตัวแบบการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า มี ๗ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล (PERS) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับร้อยละ ๗๕ จัดว่าอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ ประชาชนควรได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเบื้องต้นเสียก่อน เพื่อต่อยอดเข้าสู่ระดับความชำนาญในการใช้สนับสนุนงานตามแนวเศรษฐกิจดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ Soetaert (2010) ที่ว่าการส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะความรู้ทางดิจิทัลควรดำเนินการตั้งแต่ในระดับโรงเรียนเพื่อที่หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วจะสามารถนำทักษะความรู้ทางดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ และภาครัฐต้องสร้างความตระหนัก การทำงานที่ทันสมัย การแบ่งปันประสบการณ์ให้แกกัน และสร้างกลไกพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องจริงจัง ซึ่งงานวิจัยของ Bowles (2013) และ Horriagan (2016) ต่างมีความเห็นคล้ายกันในระดับปัจเจกบุคคลทำให้เกิดการเรียนรู้และทักษะดิจิทัล ได้แก่ หลักสูตรออนไลน์แบบเปิดขนาดใหญ่ (MOOCs) การบรรยายของวิทยากรเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ด้วยตนเองจากผู้รู้อื่น ๆ และจากแหล่งเรียนรู้สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุมีเดีย และยังชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะช่วยพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี เปรียบเสมือนสะพานนำไปสู่องค์ความรู้ต่าง ๆ ในโลกอินเทอร์เน็ตที่ทุกคนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถขยายผลสู่แนวทางการเตรียมความพร้อมภาคประชาชนเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ก) ในมิติประชาชน ควรให้ความร่วมมือในประเด็นดังต่อไปนี้

- การให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมกิจกรรมสัมมนา นิทรรศการ และการประชุมทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะดิจิทัล อาทิ การใช้

โปรแกรมค้นหาการสังเกต การฟัง การซักถาม และการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม และเปิดใจพร้อมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ จากแหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุด สมาคม สถานที่ที่ทางราชการจัดไว้ให้ และสื่ออินเทอร์เน็ต และควรฝึกปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความชำนาญและรู้ทันและให้ข้อเสนอที่แตกต่างหรือร่วมอภิปรายอย่างเสรีและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อสะท้อนปัญหาต่าง ๆ นำไปสู่การปรับปรุงหรือป้องกันในสังคมเศรษฐกิจดิจิทัล

- เป็นเจ้าของและใช้อุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ เช่น สมาร์ทโฟน โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลพื้นฐานของตนเองในกรณีที่ระบบการบริการร้องขอเพื่อประโยชน์ต่อการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

- คัดกรองข้อมูลวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อศึกษาบริบทของเนื้อหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคม หากพบว่าเนื้อหาไม่เหมาะสมผิดกฎหมายละเมิดต่อสถาบันเป็นภัยต่อสังคมและความมั่นคงของประเทศ ควรแจ้งไปยังหน่วยงานภาครัฐทันทีและควรตั้งค่านับสมาร์ตโฟนของตนเองไม่ให้มีการแชร์ข้อมูลส่วนตัว อีกทั้งต้องไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวที่สำคัญ ไม่บอกพิกัดตนเอง ไม่แสดงข้อมูลแบบสาธารณะ ไตร่ตรอง/ทบทวนอย่างรอบคอบก่อนแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคม

ข) ในมิติหน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน ตามความคิดเห็นในการเตรียมความพร้อมของประชาชน ดังได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อตัวแปรเกณฑ์ PERS ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คะแนนเฉลี่ยไว้ที่ ๕.๒๗ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก จาก ๗ ระดับคะแนนดังนี้ ๑) กำหนดให้ประชาชนทุกคนใช้หมายเลขประจำตัวประชาชนแทนการสำเนาเอกสารต่าง ๆ ที่ออกโดยหน่วยงานรัฐเพื่อลดการสูญเสียทรัพยากรกระดาษ และเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินด้านธุรกรรมต่าง ๆ ๒) จัดทำคู่มืออย่างง่ายในการใช้โปรแกรมค้นหาเพื่อให้สามารถใช้

ค้นหาข้อมูลที่ตนเองต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
๓) ให้การศึกษาระยะสั้นในรูปแบบประกาศนียบัตรในการ
จัดทำแผนธุรกิจ เพื่อให้สามารถกู้ยืมเงิน หรือรับการร่วมลงทุน
กับสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔) สามารถเข้าถึง
แหล่งเงินทุนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เพื่อลงทุนทำธุรกิจตั้งต้น
(สตาร์ทอัพ) โดยรัฐเป็นผู้ค้ำประกัน ๕) เข้าถึงพื้นที่ เพื่อ
สำรวจความคิดเห็น ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ ๖) จัดทำสื่อทุกชนิด
เพื่อณรงค์ให้ภาคประชาชนเข้าใจอย่างถูกต้อง และหันมา
ทำธุรกรรมการเงินแบบไร้เงินสด (พร้อมเพย์) ๗) จัดฝึกอบรม
อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง เกี่ยวกับการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อดำเนินการทางธุรกิจในแต่ละชุมชน
๘) จัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
เป็นเครื่องมือ ที่สั้น กระชับ และง่ายต่อการเข้าใจ เช่น
ทำในรูปแบบแผ่นพับ โปสเตอร์ หรืออินโฟกราฟิก และ
๙) แจกคู่มือส่งมอบอย่างต่อเนื่องในการซื้อสินค้าดิจิทัล
ในราคาถูกลงได้สินค้าคุณภาพดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๖๐). *การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในสถานประกอบการ พ.ศ. ๒๕๕๙*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธนาเพรส.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (๒๕๕๙). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (๒๕๕๙). ข้อมูลอำเภอพระนครศรีอยุธยา. สืบค้นเมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑, จาก <http://www.ayutthaya.go.th/Amphoe/PhanakornSriAyutthaya.html>

กัลยา วานิชย์บัญชา. (๒๕๕๗). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตน. (๒๕๕๔). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ ๘). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตรการพิมพ์.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (๒๕๕๔). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นพพร ธนะชัยขันธุ์. (๒๕๕๗). *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.

ยุทธ ไกยวรรณ. (๒๕๕๗). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (๒๕๕๓). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม. (๒๕๕๙). *รายงานการวิเคราะห์ระดับความมีประสิทธิภาพการแข่งขันในตลาดค้าปลีกบริการอินเทอร์เน็ตประจำที่*. กรุงเทพฯ: กสทช.

ในบริบทประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษา
ให้ครอบคลุมถึงการยอมรับและการใช้นวัตกรรมดิจิทัล
ใหม่ๆ ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย ๔.๐
เช่น การซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
(E-Commerce) การทำธุรกิจตั้งต้น (สตาร์ทอัพ) การเงิน
แบบไร้เงินสด (พร้อมเพย์) นโยบายดิจิทัลจะสำเร็จได้ต้องมี
เป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน และเห็นเป็นรูปธรรม อีกทั้ง
ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านโครงข่ายเนื้อหา และความคิด
สร้างสรรค์ต่าง ๆ รวมทั้งสร้างความตระหนักและส่งเสริม
อย่างจริงจังต่อเนื่อง โปร่งใสและต้องอุดหนุนภาคเอกชน
ให้ก้าวไปสู่ตลาดโลกให้ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

ควรศึกษาเปรียบเทียบผ่านมุมมองของประชาชน
ภูมิภาคอื่น และเพิ่มตัวแปรที่เป็นปัจจัยอิทธิพล และใช้สถิติ
ทดสอบสมมติฐานในรูปแบบอื่น อาทิ การวิเคราะห์โมเดล
สมการเชิงโครงสร้าง

- Bowles, M. (2013). *Digital literacy and e-skills: participation in the digital economy*. Melbourne: Innovation & Business Skills Australia Ltd.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- European Commission [E.C.]. (2017). *The Digital Economy & Society Index (DESI)*. Retrieved February 11, 2018, from <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>
- Fournier, L. (2014). *Merchant sharing towards a zero marginal cost economy*. Retrieved November 13, 2017, from <https://arxiv.org/pdf/1405.2051.pdf>
- Garrett, H.E. (1979). *Statistics in Psychology and Education*, (9th ed). Bombay: Feffer and Simon Ltd. Retrieved March 4, 2017, from <https://krishikosh.egranth.ac.in/bitstream/1/2027642/1/HS7605.pdf>
- Horrigan, J.B. (2016). *Digital Readiness Gaps*. Retrieved November 27, 2017, from <http://www.pewinternet.org/2016/09/20/digital-readiness-gaps/>
- Likert, R. (1932). A Technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology* (140), 1-55. Retrieved December 23, 2017, from https://legacy.voteview.com/pdf/Likert_1932.pdf
- Mec Global. (2018). *Spotlight on Is digital only for the young and urban in Thailand?*. Retrieved April 7, 2018, from <https://www.marketingoops.com/reports/behaviors/mec-digital/>
- Media Smarts. (2015). *Digital literacy fundamentals*. Retrieved November 14, 2017, from <http://mediasmarts.ca/digital-media-literacy-fundamentals/digital-literacy-fundamentals>
- Mesenbourg, T.L. (2001). *Measuring the digital economy. U.S. Bureau of the Census*. Retrieved March 10, 2017, from <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2001/econ/umdigital.pdf>
- Pask, J.M. & Saunders, E.S. (2004). Differentiating information skills and computer skills: A factor analytic approach. *Libraries Research Publications*, 23. Retrieved December 1, 2017, from http://docs.lib.purdue.edu/lib_research/23
- Rogers, E.M. (2003). *Diffusion of innovations*. 5th ed. New York: Free Press.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Soetaert, E. (2010). *Preparing citizens for the knowledge society and digital economy*. Retrieved September 12, 2017, from <http://www.ic.gc.ca/eic/site/028.nsf/eng/home>
- Tapscott, D. (1995). *The digital economy: promise and peril in the age of networked intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Van Dijk, J. & Hacker, K. (2003). The digital divide as a complex and dynamic phenomenon. *The Information Society*, 19(4), 315-326. Retrieved September 1, 2017, from <https://scholar.google.fr/citations?user=zL3WizsAAAAJ&hl=th>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*, (3rd ed). New York: Harper and Row.